

2020-12-30

Kursbeskrivning för Medicinsk rätt (15 hp)

Allmänt om kursen

Innehåll och målsättning

Den övergripande målsättningen med kursen är att ge en överblick över vissa centrala delar av den svenska medicinska rätten, dvs. rättsliga aspekter på hälso- och sjukvården och annan medicinsk verksamhet, såsom biomedicinsk forskning, läkemedelsområdet och vissa hälsoskyddsfrågor. Kursen har som målsättning att skapa förutsättningar för studenterna att inta ett analytiskt och kritiskt perspektiv på det medicinerättsliga regelverkets innehåll och tillämpningsområden. Det innebär att studera gällande reglers utformning och genomförande, samt att särskilt diskutera rättsliga gränsdragningar, dilemman och utmaningar med avstamp i aktuella samhällsrelevanta frågor. Kursen är indelad i en allmän och en särskild del. Den allmänna delen inleds med en orientering i vad medicinsk rätt är och i grundläggande rättskällor. Här beskrivs det medicinerättsliga perspektivet och hur den förhåller sig till såväl andra rättsvetenskapliga ämnen som andra vetenskapliga discipliner. I den allmänna delen introduceras även den rättsvetenskapliga PM-uppgiften och rätten till hälsa som är en central komponent i den medicinska rätten. I den särskilda delen behandlas centrala områden inom den medicinska rätten med fokus på samhällsaktuella frågor.

Kursen innehåller följande kursmoment:

- Introduktion till medicinsk rätt
- Uppsatsskrivning – PM-uppgift och rättsvetenskapligt skrivande
- Rättsvetenskapliga metoder & medicinerättsliga källor
- Centrala områden inom medicinsk rätt

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- Visa fördjupad kunskap om och förståelse för den centrala medicinska rätten
- Visa fördjupad förmåga att identifiera kvalificerade medicinerättsliga problem och frågeställningar
- Visa fördjupad förmåga att genom tillämpning av medicinerättsliga regler och kvalificerade juridiska bedömningar, självständigt och kritiskt analysera medicinerättsliga problem och frågeställningar i praktiskt förekommande situationer
- Visa fördjupad förmåga att inom givna tidsramar planera och författa en promemoria innehållande kvalificerade analyser inom det medicinerättsliga området
- Visa förmåga att självständigt och kritiskt bedöma och värdera den centrala medicinska rätten och dess förhållande till medicin och etik.

Juridiska institutionen

Pedagogiken

Undervisningen sker genom seminarium, föreläsningar och uppsatshandledning. Pedagogiken bygger på problembaserad inläring som förutsätter en hög grad av studentaktivitet både före och vid undervisningstillfällena. Den dominerande undervisningsformen är seminarier, där de allra flesta är case-baserade, dvs. baserade på fallbeskrivningar som studenterna ska lösa. Studenterna förutsätts förbereda seminarierna i mindre grupper (s.k. basgrupper) om tre till fem studenter inför varje seminarium och att de tillsammans i basgrupperna redovisar problemen och möjliga lösningar under seminarierna. Denna pedagogik kräver att varje enskild student i stor utsträckning själv inhämtar de kunskaper som behövs för att kunna tillgodogöra sig de problemuppgifter studenten ställs inför. På detta sätt ges studenterna en aktiv roll i sitt lärande.

Närmare om kursens uppbyggnad

De olika kursmomenten

Kursen består av två delar – en allmän och en särskild del. I den *allmänna delen* behandlas medicinrättens karaktärsdrag, rättskällor och metodfrågor. I denna del ingår även en introduktion av den PM-uppgift som studenterna ska skriva samt en introduktion till rätten till hälsa. I den *särskilda delen* behandlas centrala moment i den medicinska rätten. Nedan anges i punktform de olika medicinrättsliga momenten som kommer att behandlas i de olika delarna.

Allmän del

- Introduktion till medicinsk rätt, medicinrättens karaktärsdrag, rättskällor och metodfrågor.
- Information om PM-uppgiften (uppsatsskrivning)
- Juridisk informationssökning
- Rätten till hälsa som utgångspunkt

Särskild del

- Hälso- och sjukvårdspersonalens skyldigheter och patientens ställning
- Patientens samtycke och beslutskompetens
- Informationshantering och sekretess inom hälso- och sjukvården
- Samvetsfrihet och reproduktiv hälso- och sjukvård
- Psykiatrisk tvångsvård
- Smittskydd
- E-hälsa
- Biobanker och integritet
- Gränsöverskridande vård
- Tillsyn och ersättning
- Straffrättsliga sanktioner
- Vård i livets slutskede

Innehållet i de särskilda delarna kan komma att ändras under kursens gång.

Skriftliga och muntliga övningar

Under kursen ska studenterna författa och presentera en obligatorisk PM-uppgift som bedöms tvågradigt (godkänt alternativt underkänt) samt en skriftlig tentamen. Närmare instruktioner om utformningen av PM-uppgiften samt den muntliga presentationen ges i anslutning till kursstart.

Internationella och komparativa inslag på kursen

Kursen är framförallt inriktad på svensk inhemsk rätt, men för att förstå den medicinska rättens särdrag och uppbyggnad är det i vissa fall relevant att behandla såväl EU-rättsligt material som internationella instrument om mänskliga rättigheter. Det kan även förekomma internationella jämförelser i textmaterialet till undervisningen.

Samverkan med det omgivande samhället

Kursen tar sin avstamp i centrala delar av den medicinska rätten med fokus på samhällsrelevanta frågor, vilket innebär att undervisningens olika teman i stor utsträckning bygger på aktuella teman. I syfte att visa studenterna hur den medicinska rätten tillämpas i verkligheten kommer studenterna att genomföra ett studiebesök vid en myndighet som arbetar med medicinerättsliga frågor. Dessutom bjuds ledande experter inom olika delar av den medicinska rätt in som föredragshållare.

Förhållandet till andra kurser och utbildningen i stort

Kursen syftar till att ge kunskaper och förståelse för det medicinerättsliga ramverket. Den medicinska rättens frågeställningar har nära anknytning till andra kurser på juristutbildningen såsom unionsrätt och folkrätt (mänskliga rättigheter), men framförallt ligger fokus på förvaltningsrätt, där medicinsk rätt klassificeras som speciell förvaltningsrätt.

Obligatorier och dispens

I kursen är deltagande i *föreläsningarna* frivilligt, men det rekommenderas dock starkt att studenterna deltar i samtliga föreläsningar, då föreläsningar kan innehålla såväl tentamensrelevanta frågor som frågor relevanta för de efterkommande seminarierna.

Seminarierna är obligatoriska och varje student måste närvara vid minst 85 % av seminarierna. I undantagsfall, om studenten på grund av allvarlig sjukdom (laga förfall) inte kan närvara vid minst 85 % av seminarierna, kan kursföreståndaren medge dispens från seminarium mot att studenten uppvisar läkarintyg och fullgör en likvärdig uppgift (kompletteringsuppgift) för att kompensera frånvaron. Observera att förvärvsarbete, resor etc. inte utgör grund för att bevilja dispens. Dispens ska normalt sökas i förväg hos kursföreståndaren. I samband med att ansökan behandlas tas ställning till vad studenten – för det fall att den beviljas – ska göra för kompletteringsuppgift. Normalt beslutas att sådan ska bestå i en längre skrivuppgift. Uppgiften ska vara inlämnad senast före dagen för omtentamen.

Ett annat obligatoriskt inslag i kursen är *författandet av en promemoria*. PM-uppgiften ska lämnas in enligt instruktioner som kommer att finnas i den gemensamma lärarplattformen Athena vid kursstart. Det krävs godkänt på PM-uppgiften för att få tentera kursen och få ut betyg på kursen. PM som lämnats in i tid men underkänt kan kompletteras samma termin fram till datum för omtentan. Därefter godtas

inga kompletteringar. PM:en kan endast ges betyget godkänd/icke godkänd. För sent inkomna PM underkänns utan möjlighet till komplettering. Däremot kan en student i undantagsfall anmäla laga förfall och få längre tid att lämna in sin PM, t.ex. vid allvarlig sjukdom som styrks med läkarintyg.

Studenterna ska även redovisa sina PM vid ett särskilt *PM-seminarium*. Närvaro vid redovisningarna av PM-uppgiften är obligatorisk och rätt till dispens föreligger inte.

Även *tentamen* är obligatorisk och rätt till dispens föreligger inte.

Den som inte har uppfyllt de obligatoriska momenten vid tentamen får inte tillgodoräkna sig sitt betyg på kursen förrän alla obligatoriska moment är genomförda och godkända. Fullgjort obligatorium är giltigt i två år, inklusive den termin som studenten deltagit i kursen.

Krav för deltagande i undervisningen

Registrering

En student som avser att läsa en kurs ska vara registrerad senast andra kursdagen.

Omregistrering

Omregistrering på kursen görs främst av kursadministratören

Avregistrering

Studenter som av olika anledningar inte avser att läsa kursen måste avregistrera sig inom tre veckor efter kursstart. Detta görs via studentkontot under aktuell kurs på www.mitt.su.se/. Detta är av stor vikt då ni på så sätt räknas som förstagångsregistrerade när ni registrerar er nästa gång och därmed är garanterade en plats i gruppundervisningen. Sista datum för tidigt avbrott beräknas från måndagen i den vecka som kursen startar och tre veckor framåt. Sista dag är alltid en söndag.

Obs! Avregistreringar kan få konsekvenser för din rätt att erhålla studiemedel. Kontakta CSN för mer information!

Gruppindelning

Gruppindelning för basgrupper görs i samband med kursstart.

Studieanvisningar (se även *Athena*)

Lärobok

Lärobok i ämnet framgår av litteraturförteckning som finns på *Athena* i samband med kursstart.

Källmaterial

Relevanta författningar är samlade i en handbok som framgår av litteraturförteckningen.

Övrigt studiematerial

Övrigt studiematerial (inklusive, artiklar, bokkapitel, rättsfall, etc.) läggs ut i Athena under kursens gång. Sammanlagt består studiematerialet av ca 5-600 sidor text.

Förberedelser inför undervisningen

Det är viktigt att delta i introduktionsföreläsningen där en hel del praktisk information lämnas. Undervisningen ges i form av föreläsningar och obligatoriska case-baserade seminarier, där studenterna får i uppgift att enskilt och i grupp lösa medicnrättsliga problem utifrån fiktiva fallbeskrivningar. Undervisning ges även i form av handledning för författandet av en promemoria. Dessutom ingår ett obligatoriskt studiebesök till en myndighet som arbetar med medicinsk rätt. Inför varje undervisningsmoment läggs material i form av relevant text och rättsliga avgöranden ut på Athena. Materialet återfinns i mappar för respektive undervisningsmoment indelat i föreläsning, seminarium och grupphandledning. Den aktuella texten och avgörandena ska studeras noggrant i dess helhet. Det är viktigt att relevant text och avgörandena har studerats före undervisningen. Inför seminarierna ingår även att lösa seminarieuppgifter och/eller fall. Detta görs både individuellt och i de basgrupper som ni kommer att delas in i vid kursstart. För PM-uppgiften kommer vid kursstart finnas utförliga instruktioner om hur PM:n ska skrivas och om den muntliga presentationen som ska göras, samt den grupphandledning som ges.

Examination

Examinationsmoment

- Skriftlig tentamen
- Författandet och inlämning av PM
- Deltagande vid PM-seminarium

Examination sker genom skriftlig tentamen och det individuella författandet av en PM med tillhörande muntlig presentation i ett särskilt PM-seminarium. Skrivtiden för tentamen är fyra timmar. PM-momentet består av en individuellt författad PM, som kan erhålla godkänt eller underkänt och deltagande i en obligatorisk PM-seminarium (där promemorian presenteras). Om PM blir underkänd kan den kompletteras fram till datumet för omtentamen. Godkänd PM är giltig i två år. Datumerna för inlämning av PM samt tidpunkt för salstenta och omtentamen finns i Athena och i schemat på kursens hemsida. Observera att det är obligatoriskt att författa en individuell PM och att presentera den och att inte uppfyllda obligatorier leder till att betyg för kursen inte kan erhållas.

Tillträde till examination

För tillträde till examination fordras att den studerande är antagen till kursen

Anmälan till tentamen

Tentamensanmälan ska göras i Ladok (universitetets studiedokumentationssystem) senast tre arbetsdagar före dag för tentamen. Anmälan till tentamen förutsätter registrering på kursen. Studenter som inte anmält sig kan inte beredas plats på tentamen. Alla studenter har rätt att istället för ordinarie betyg få betyg enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan. Student som önskar betyg enligt denna skala måste dock anmäla detta till amanuensen minst fem arbetsdagar före den skriftliga tentamen. Finns behov av extra åtgärder i samband med tentamen på grund av funktionsnedsättning ska detta anmälas till kurssekreteraren eller amanuensen (se nedan under Funktionsnedsättning).

Handlingar som ska medtas vid tentamen

Till tentamen ska godkänd legitimation medtas. Som godkänd legitimation räknas körkort, pass och id-kort med aktuell giltighetstid. Som godkänd legitimation räknas även högst tre månader gammal polisanmälan som anger att tentandens id-handling är stulen eller förlorad. Även utländska identitetshandlingar godkänns, företrädesvis pass och id-kort.

Vid tentamen online (digital tentamen i Exia) kommer utförliga instruktioner att lämnas i Athena.

Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler

Tillåtet material på tentan är endast kurslitteraturen. Författningshandboken samt studiematerial som läggs ut i Athena är en del av kurslitteraturen och får alltså användas under tentamen. Allt övrigt material ni behöver för att besvara frågorna kommer att finnas tillgängligt, ni ska alltså inte leta reda på rättsfall eller annat material själva. Tentamen ska skrivas självständigt och all kommunikation med andra personer eller informationstjänster är således förbjuden. Textjämförelse kommer att utföras vid misstanke om fusk samt som stickprovskontroll. Förekomsten av otillåtna hjälpmedel, anteckningar och liknande samt brott mot ordningsreglerna kan föranleda en anmälan till universitetets disciplinnämnd. Disciplinnämnden, som leds av rektor, kan besluta om varning eller avstängning från studierna.

Betygskriterier

På kursen tillämpas följande betygskriterier:

På kursen kan betygen A, B, C, D och E (godkända resultat) samt Fx och F (underkända resultat) erhållas.

Betygskriterier enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan

A Uppnår lärandemålen på ett utmärkt sätt.

B Uppnår lärandemålen på ett mycket bra sätt.

C Uppnår lärandemålen på ett bra sätt.

D Uppnår lärandemålen på ett godtagbart sätt.

E Uppnår lärandemålen på ett godtagbart sätt, men bristfälligheter förekommer.

Fx Uppnår lärandemålen på ett bristfälligt sätt.

F Uppnår inte lärandemålen.

Begäran om omprövning:

Begäran om omprövning lämnas på särskild blankett till kursadministratören. Begäran ska vara noga motiverad och en kopia på tentamen måste bifogas.

Funktionsnedsättning

Allmänt

Stockholms universitet erbjuder olika pedagogiska stödformer för personer med varaktiga funktionsnedsättningar. Stödet som erbjuds beror på den enskildes situation och är till för att underlätta studierna. Målet är att alla studenter ska ha en möjlighet att studera på lika villkor.

För att ta del av stödet som erbjuds måste du göra en ansökan. Detta gör du genom att logga in i systemet Nais via länk på studentavdelningens hemsida och fylla i webbformuläret. För att fullfölja ansökan måste du bifoga ett intyg som bekräftar en varaktig funktionsnedsättning. Du hittar hemsidan via Stockholms universitet > Utbildning > Studera med funktionsnedsättning > Ansök om stöd och anpassningar

När ansökan är mottagen kontaktas du av studentavdelningen för att boka ett personligt möte.

Du som har beviljats stöd ska sedan ta kontakt med din institutions kontaktperson och lämna in det intyg som studentavdelningen utfärdar. Kontaktperson vid Juridiska institutionen är studierektor Viktoria Pettersson, tfn: 08-16 13 04 eller e-post:

viktorija.pettersson@juridicum.su.se.

Examination

Observera att du **senast 3 veckor** före varje examinationstillfälle måste meddela kursadministratör/amanuens att examination med stöd ska genomföras så att eventuella extra åtgärder kan vidtas. Om anmälan inkommer senare kan institutionen inte garantera att examinationen kan genomföras såsom önskas. Observera också att tentamensanmälan måste ske på sedvanligt sätt senast tre arbetsdagar före tentamen. Notera också att för stödåtgärder som löper över hel kurs (t.ex. anteckningshjälp) eller mer ingripande åtgärder (t.ex. dela upp tentamen) måste du i god tid men **senast** vid kursstart kontakta aktuell kursadministratör/amanuens och meddela att du önskar dessa stödåtgärder.

Studentinflytande och kursutveckling

Samtliga studenter uppmanas att fylla i en elektronisk blankett för kursutvärdering i slutet av kursen. Kursutvärderingen har stor betydelse för kvalitetssäkring av kursens innehåll och pedagogiska upplägg. Den elektroniska blanketten finns tillgänglig i FastReg. Kursen förändras och utvecklas kontinuerligt, och de synpunkter och idéer som framförs i kursutvärderingen övervägs alltid noga.